

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสำรวจด้านรูปแบบในการดำเนินชีวิตของกลุ่มเด็กวัยรุ่น
2. เพื่อทราบถึงการเปิดรับสื่อ และการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของเด็กวัยรุ่น
3. เพื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการดำเนินชีวิต กับการเปิดรับสื่อ และการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของเด็กวัยรุ่น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยกลุ่มประชากร คือ เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อายุระหว่าง 15-18 ปี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้แก่ การสุ่มตัวอย่างตามประเภทของประชากร (Stratified Random Sampling) และ การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้ใช้โปรแกรม SPSS FOR WINDOW ทำการประมวลผลและใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลในด้านลักษณะทางประชากร, ตัวแปรกิจกรรม, ตัวแปรความสนใจ, ตัวแปรความคิดเห็น, การเปิดรับสื่อ และการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ใช้เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกลุ่มกิจกรรม กลุ่มความสนใจ และกลุ่มความคิดเห็น เพื่อนำมาจัดรวมเป็นกลุ่มของรูปแบบการดำเนินชีวิต และหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นกับการเปิดรับสื่อ และได้ใช้ค่า t-test เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับสื่อสุดท้ายสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางลักษณะประชากรกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของเด็กวัยรุ่น โดยใช้สถิติค่า ไค - สแควร์ (Chi - Square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน” ในครั้งนี้ได้ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โดยมีจำนวนของเพศชายและเพศหญิงในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 50.3 และ 49.7 และศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 ชั้นละประมาณ 133 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่(ร้อยละ 74) อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีเพียงบางส่วนที่อาศัยอยู่กับญาติ และอยู่กับมารดาเพียงลำพัง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์บ้านละ 2 เครื่อง วิทยุ 2 เครื่อง วีดีทัศน์ 1 เครื่องและคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง

รูปแบบการดำเนินชีวิต

รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นแนวคิดใหม่ที่ทำการศึกษาถึงการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน รวมถึงความสนใจในสิ่งต่างๆรอบตัวและความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแนวคิดนี้จะทำให้นักการสื่อสารมวลชนสามารถเข้าใจกลุ่มผู้รับสารของตนได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการขยายความรู้ที่มีต่อผู้รับสารอีกด้วย

ในการสำรวจรูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นนั้น เกิดขึ้นจากการนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละตัวแปรในกลุ่มกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นไปทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) แล้วจึงนำมาสรุปเป็นกลุ่มของตัวแปรแต่ละกลุ่ม เมื่อได้กลุ่มตัวแปรหลัก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรกิจกรรม กลุ่มตัวแปรความสนใจ และกลุ่มตัวแปรความคิดเห็น จึงทำการวิเคราะห์ปัจจัยอีกครั้งเพื่อสรุปออกมาเป็นกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิต

จากการศึกษากลุ่มตัวแปรกิจกรรม พบว่า เด็กวัยรุ่นใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ ฟังวิทยุ ฟังเทปเพลง / CD อ่านหนังสือพิมพ์ คุยโทรศัพท์ อ่านหนังสือเรียนและเล่นกีฬา ส่วนกิจกรรมที่เด็กไม่ค่อยสนใจทำ คือ เทียวกลางคืน โยนโบว์ลิ่ง / เล่นสนุกเกอร์ และเล่นดนตรี

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมหลักที่เด็กสนใจทำจะเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อทั้งสิ้น เนื่องจากพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุ นั้น เป็นกิจกรรมที่คนส่วนใหญ่ทำงานเกิดความเคยชินและกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนในสังคม อีกทั้งการใช้เวลาของเด็กวัยเรียนนั้นมีช่วงเวลาที่แน่นอนในแต่ละวัน คือ เข้าเรียนประมาณ 7.00 น. เลิกเรียนประมาณ 15.00 น. หลังเลิกเรียนก็กลับบ้าน ทำการบ้าน ดูโทรทัศน์และเข้านอน นอกจากนี้ยังพบว่า การเล่นเกมกีฬา ก็

เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งซึ่งเด็กให้ความสนใจ เพราะการเล่นกีฬานั้นได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน สามารถเล่นกีฬาก่อนจะกลับบ้านได้ ส่วนการที่เด็กไม่ค่อยสนใจที่จะไปเที่ยวกลางคืน หรือโยนโบว์ลิ่ง / เล่นสนุกเกอร์ นั้นเพราะกิจกรรมดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และพวกเขายังไม่สามารถที่จะหารายได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังอยู่ในความดูแลของบิดามารดาซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ชีวิตอย่างอิสระเหมือนเช่นคนในวัยทำงานแล้ว

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาทำและนำไปวิเคราะห์ปัจจัย สามารถจัดกลุ่มของกิจกรรมหลักๆได้เป็น 6 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มกิจกรรมบันเทิงและเที่ยวเตร่ ประกอบด้วย ดู VDO เล่นอินเตอร์เน็ต โยนโบว์ลิ่ง / เล่นสนุกเกอร์ ไปShopping / เดินห้างสรรพสินค้า ไปทานฟาสต์ฟู้ดส์ เล่นเกมส์ คอมพิวเตอร์ เที่ยวกลางคืน อ่านนิตยสาร อ่านการ์ตูน / นิยาย เที่ยวต่างจังหวัด ไปบ้านเพื่อน ดูภาพยนตร์ อ่านหนังสือพิมพ์ และคุยโทรศัพท์

2. กลุ่มกิจกรรมงานอดิเรก ประกอบด้วย การทำงานประดิษฐ์ การต่อJigsaw ไปวัด ตักบาตรทำบุญ เรียนธรรมะ ปลูกต้นไม้ และ เลี้ยงสัตว์

3. กลุ่มกิจกรรมการเรียน ประกอบด้วย อ่านหนังสือเรียน ทำกิจกรรมกับครอบครัว ดูหนังสือเรียนกับเพื่อน และเรียนพิเศษ

4. กลุ่มกิจกรรมกลางแจ้ง ประกอบด้วย เล่นกีฬา

5. กลุ่มกิจกรรมเสียงเพลง ประกอบด้วย เล่นดนตรี และฟังเทปเพลง / CD

6. กลุ่มกิจกรรมการเปิดรับสื่อ ประกอบด้วย ดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุ

ผลการจัดกลุ่มกิจกรรมในครั้งนี้สอดคล้องกับกลุ่มตัวแปรกิจกรรมของPlummer (1979) ซึ่งได้จัดกลุ่มกิจกรรม ดังนี้ การงาน(หรือการเรียน) งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การพักผ่อน บันเทิง สมาชิกสโมสร กิจกรรมในชุมชน เลือกรับสื่อสิ่งพิมพ์ และ กีฬา

กลุ่มกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของกิจกรรมในระดับสูง คือ กลุ่มกิจกรรมการเปิดรับสื่อ คือ การดูโทรทัศน์และการฟังวิทยุ และกลุ่มกิจกรรมกลางแจ้ง คือ การเล่นกีฬา ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของณัฐวุฒิ ศรีกัตัญญ (2540) ที่เกี่ยวกับเจเนอเรชันวายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 12 – 18 ปี ซึ่งพบว่า มีการจัดสรรเวลาในการเปิดรับสื่อและเล่นกีฬาในระดับสูง

ส่วนกลุ่มกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของกิจกรรมในระดับต่ำ หรือเป็นกลุ่มที่เด็กวัยรุ่นไม่ค่อยให้ความสนใจ ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมงานอดิเรก ประกอบด้วย การทำงานประดิษฐ์ การต่อJigsaw ไปวัด ตักบาตรทำบุญ เรียนธรรมะ ปลูกต้นไม้ และ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ เนื่องจากวัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางด้านสังคมสูง คือ ชอบที่จะเข้าสังคม อยู่ร่วมกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งกลุ่มกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ทำคนเดียว แยกตัวออกจากกลุ่ม ต้องการความสงบ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยรุ่นสูงอายุมากกว่า

ด้านของตัวแปรกลุ่มความสนใจ พบว่า เด็กวัยรุ่นมีระดับค่าเฉลี่ยที่สูงต่อความสนใจในเรื่องการดูแลสุขภาพ การใช้เวลากับครอบครัว และเรื่องอนาคต และเมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัย(Factor Analysis) ของตัวแปรเรื่องความสนใจในเรื่องต่างๆของเด็กวัยรุ่น พบว่า สามารถจัดกลุ่มความสนใจได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่สนใจการเข้าสังคม เด็กกลุ่มนี้จะสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการแต่งกายตามแฟชั่น รักสวยรักงาม สนใจเพศตรงข้าม และคิดเพื่อน
2. กลุ่มที่ใส่ใจสุขภาพและรักอนาคต พวกนี้จะสนใจเรื่องสุขภาพร่างกาย มีเป้าหมายในชีวิต และรักครอบครัว
3. กลุ่มที่สนใจแต่ตนเอง กลุ่มนี้จะเป็นชอบอยู่คนเดียว
4. กลุ่มที่ไม่จริงจังกับชีวิต จะไม่สนใจในเรื่องใด ปลีกตัว และอยู่ไปวันวัน

จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยในระดับที่สูง ได้แก่ กลุ่มที่ใส่ใจสุขภาพและรักอนาคต พบว่า เด็กวัยรุ่นให้ความสนใจในการดูแลสุขภาพของตนเองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเล่นกีฬา ซึ่งเป็นการออกกำลังกายเพื่อที่จะมีสุขภาพแข็งแรง และไม่เห็นด้วยกับการอดอาหารเพื่อที่จะได้รูปร่างที่ดี ซึ่งค่าเฉลี่ยที่สูงในกลุ่มตัวแปรความคิดเห็นนี้ก็สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยกิจกรรมในระดับสูงที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ คือ การเล่นกีฬา

กลุ่มความสนใจที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ กลุ่มที่สนใจการเข้าสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยความสนใจในการแต่งกาย ความสนใจในเพศตรงข้าม ความสนใจในกิจกรรมทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งเป็นความสนใจหลักๆที่สอดคล้องกับเด็กในวัยนี้ และการศึกษาในครั้งนี้ก็สอดคล้องกับการจัดกลุ่มเรื่องที่ทำให้ความสนใจ และ/หรือให้ความสำคัญของฉันทวุฒิ ศรีกัตัญญ ซึ่งแบ่งกลุ่มออกเป็น กลุ่มที่สนใจเรื่องความสวยงาม ความงามของร่างกาย กลุ่มที่คิดเพื่อน กลุ่มที่คิดถึงไคล้คารา นักร้อง นักแสดง

ส่วนค่าเฉลี่ยในระดับที่ต่ำ ได้แก่ กลุ่มที่ไม่จริงจังกับชีวิต ซึ่งเป็นกลุ่มความสนใจที่แสดงให้เห็นถึงความสับสนของเด็กวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่รุนแรงเชื่อมั่นในตัวเอง และชอบประชดประชัน ตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยอารมณ์มากกว่าเหตุผล

ด้านของความคิดเห็นนั้น พบว่า เด็กวัยรุ่นมีค่าเฉลี่ยที่สูงในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและการเมือง เมื่อทำการวิเคราะห์ห้ำงัจัย(Factor Analysis) พบว่า สามารถจัดกลุ่มของความคิดเห็นในเรื่องต่างๆออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่คำนึงถึงการเลือกใช้สินค้า จะสนใจในการเลือกสินค้าที่มีคุณภาพ และเหมาะกับตนเอง
2. กลุ่มที่ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย จะมีความคิดเห็นในการรักษาความเป็นไทยและสนใจในสิ่งแวดล้อม
3. กลุ่มที่ให้ความสำคัญต่อการเมือง จะสนใจข่าวสารความเป็นไปทางการเมืองและสังคม
4. กลุ่มที่ให้ความสำคัญในเรื่องเพศ จะรู้จักการป้องกันโรคติดต่อและเห็นว่าเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยในระดับสูงจะอยู่ในกลุ่มของตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยประกอบไปด้วยความคิดเห็นทางด้านวัฒนธรรมและรักษาสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ขวัญใจ เกียรติศักดิ์สาคร (2541: 76) ที่เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า เยาวชนในกรุงเทพฯเป็นกลุ่มที่มีความคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆสูงมากทั้งนี้จะเป็นเพราะมีพ่อแม่เป็นคนรุ่น Baby Boomer

(คนที่เกิดในช่วงปี ค.ศ. 1946 – 1964) ซึ่งคนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับเรื่องของสิ่งแวดล้อมเพราะเชื่อว่าจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และได้ปลูกฝังความคิดดังกล่าวไว้กับคนรุ่นลูก

ส่วนกลุ่มความคิดเห็นในระดับค่อนข้างต่ำ ได้แก่ กลุ่มที่คำนึงถึงการเลือกใช้สินค้าเฉพาะในส่วนของตัวแปรที่เกี่ยวกับการยึดติดกับตรรกะหรือ การเลือกใช้สินค้าตามคนอื่น และความคิดเห็นต่อการใช้สินค้านำราคาสูง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันมีความคิดเป็นของตนเอง เข้าใจปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ รู้จักเลือกใช้สินค้าที่เหมาะสมกับตน และไม่ได้ยึดติดกับข้อห้ามเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของขวัญใจ เกียรติศักดิ์ ศักดิ์สาคร (อ้างแล้ว) ที่พบว่า เยาวชนในกรุงเทพมหานครไม่ค่อยมีความสนใจลองสินค้าใหม่ เช่น อาหารเสริมจากกระดูกอ่อนหูลฉลาม และไม่ค่อยทำตามเพื่อน ซึ่งทำให้เห็นว่าเยาวชนในยุคนี้ไม่ค่อยตามแฟชั่นเท่าใดนักและมีความเป็นตัวของตัวเอง

เมื่อนำกลุ่มตัวแปรกิจกรรม 6 กลุ่ม กลุ่มตัวแปรความสนใจ 4 กลุ่มและกลุ่มตัวแปรความคิดเห็น 4 กลุ่มมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทำการจัดกลุ่มของรูปแบบการดำเนินชีวิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15 – 18 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร มีกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิต 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเก็บตัว คือ กลุ่มที่ชอบอยู่คนเดียวเงียบๆ ไม่เข้ากลุ่มกับใคร ปลีกตัว และมีงานอดิเรกของตนเป็นเพื่อน
2. กลุ่มรักเรียน คือ กลุ่มที่สนใจในการเรียน ต้องออกไปเรียนพิเศษ และดูหนังสือกับเพื่อนเสมอ ใกล้ชิดกับครอบครัว ชอบเล่นดนตรีและฟังเทปเพลง/CD ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สินค้า
3. กลุ่มทันสมัย จะชอบแต่งตัวตามแฟชั่น ติดเพื่อน สนใจเพศตรงข้าม แต่ยังคงรักษาคุณค่าของความเป็นไทย ใส่ใจในสิ่งแวดล้อมและติดตามข่าวสารการเมือง
4. กลุ่มนักกีฬา จะสนใจในการเล่นกีฬา รักษาดูแลสุขภาพ และรักอนาคต มีเป้าหมายในชีวิต
5. กลุ่มรักสนุก ชอบเดินห้างสรรพสินค้า เที่ยวเตร่ ดูภาพยนตร์ มีการเปิดรับสื่อสูง และสนใจในเรื่องเพศสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบการดำเนินชีวิต 5 กลุ่มที่ได้จากศึกษาในครั้งนี้ เปรียบเทียบกับการศึกษาของณัฐวุฒิ ศรีศักดิ์บุญญ์ในกลุ่มเจนเนอร์ชันวายในเขตกรุงเทพฯ พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต 2 กลุ่มหลักๆ ที่พบได้ในกลุ่มของวัยรุ่นไทย คือ กลุ่มรักสนุก หรือ กลุ่มนักเที่ยว และกลุ่มรักเรียน หรือ กลุ่มเด็กเรียน โดยที่กลุ่มแรกนั้นจะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งไปในเรื่องความบันเทิงเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Reimer (1995) ได้ศึกษาเยาวชนในประเทศสวีเดน พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตในแบบ Entertainment Orientation คือ เน้นในเรื่องความบันเทิงเป็นหลักและเป็นเหมือนกันหมดในทุกระดับชั้นทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งก็ตรงตามความต้องการของกลุ่มวัยรุ่น เพราะวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการความบันเทิง สนุกสนาน เป็นวัยแห่งการแสวงหา ไม่หยุดนิ่ง และต้องการเรียนรู้สิ่งต่างๆ

ส่วนกลุ่มที่ 2 นั้น มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มุ่งไปที่เรื่องการเรียนและอนาคตเป็นหลัก ในสังคมไทยนั้นการศึกษาเป็นสิ่งที่เป็นถือได้ว่าเป็นสิ่งกำหนดอาชีพการงานในอนาคตของคนในสังคม อีกทั้งยังมีค่านิยมสนับสนุนให้เด็กต้องแข่งขัน สอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐ เพราะจะได้รับการยอมรับที่ดี จึงเป็นเหตุให้การสอบเข้ามหาวิทยาลัยกลายเป็นเป้าหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งของเด็กในสังคมไทย

นอกจากนี้ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นอีกว่า กลุ่มนักกีฬาเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่พบได้ในกลุ่มวัยรุ่นไทย ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มเยาวชนในประเทศสวีเดนที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ Sport and Outdoor Orientation คือ สิ่งที่ทำเพื่อสุขภาพร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยการเล่นในรูปแบบต่างๆ ในปัจจุบันจะพบว่า รัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้กลุ่มวัยรุ่นหันมาสนใจในการเล่นกีฬา เพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหาเสพติด และในสถานศึกษาก็มีการสนับสนุนให้เด็กที่เป็นนักกีฬาของโรงเรียนนั้น ได้รับทุนทางการศึกษา ส่วนการเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษา พบว่า เด็กที่เป็นนักกีฬานั้นก็จะได้รับสิทธิในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐตามระบบโควตาของนักกีฬา โดยไม่ต้องแข่งขันกับเด็กนักเรียนทั่วไป และถ้าสามารถพัฒนาตนเองเป็นตัวแทนของประเทศไทยก็มีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ควบคู่กับการฝึกฝนตนเองเพื่อเป็นตัวแทนของประเทศต่อไป มูลเหตุจูงใจต่างๆ เหล่านี้มีผลทำให้ครอบครัว และสถานศึกษาผลักดันเด็กให้ความสนใจในการเล่นกีฬาอย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้มีอนาคตที่ดี

Reimer ยังชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตอีกกลุ่มหนึ่ง คือ Home and Family Orientation คือ รูปแบบของกิจกรรมที่มีลักษณะของความใกล้ชิดและเรื่องที่เป็นส่วนตัว ซึ่งใน

สังคมไทยจะพบลักษณะดังกล่าวได้ในกลุ่มรักเรียน คือ มีความใกล้ชิดกับครอบครัว และชอบทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว

ส่วนกลุ่มที่ไม่ค่อยได้พบในกลุ่มวัยรุ่น คือ กลุ่มเก็บตัว ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่อยู่กับตนเอง เป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยสนใจคนรอบข้างหรือสิ่งรอบข้าง ชอบทำกิจกรรมอยู่คนเดียว ซึ่งมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความสนใจของเด็กในวัยนี้เท่าใดนัก ครอบครัวมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ การที่เด็กอยู่ในครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน โดยเด็กอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวทำให้ขาดความอบอุ่นและขาดความรัก ส่งผลต่อพฤติกรรมและความสนใจในเรื่องต่างๆของเขา ซึ่งปัญหาหย่าร้างนั้นมีเปอร์เซ็นต์ที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆในสังคมไทยโดยเฉพาะในเขตเมือง และในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดาเพียงคนเดียวมีร้อยละ 14.3 หรือ 57 คน

กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มทันสมัย กลุ่มนี้มีภาพลักษณ์ที่เป็นตัวแทนอยู่ในความคิดของคนในสังคมที่ใฝ่มองเด็กวัยรุ่น คือ แต่งตัวทันสมัย สนใจเพศตรงข้าม และติดเพื่อน ค่อนข้างเป็นที่ยอมรับ และมีความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งเด็กกลุ่มนี้มักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ โดยเฉพาะในจุดที่เป็นแหล่งศูนย์กลางแฟชั่น และศูนย์การค้า เช่น ที่เซ็นเตอร์ พ้อยท์ สยามสแควร์

การเปิดรับสื่อและการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

1. โทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากดูโทรทัศน์ทุกวันครั้งละ 2-4 ชม และชอบดูในช่วงเวลา 19.01 – 22.30มากที่สุด เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวมีทั้งรายการข่าวและละครไทยซึ่งเป็นรายการที่กลุ่มตัวอย่างติดตามดูเป็นประจำ จากการศึกษายังพบอีกว่า ผู้หญิงจะดูโทรทัศน์นานกว่าผู้ชาย

สถานีโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยม คือ ช่อง 3 เนื่องจากมีเนื้อหาที่หลากหลายและทันสมัย ตรงกับความต้องการของคนในเขตเมือง กลุ่มตัวอย่างมักจะดูโทรทัศน์ร่วมกับคนในครอบครัวโดยที่ไม่ได้ทำกิจกรรมใดๆระหว่างที่ดูโทรทัศน์

2. วิทยุ

กลุ่มตัวอย่างฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 66.8 โดยฟังครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมงเป็นส่วนใหญ่ โดยที่จะฟังในช่วง 16.01 – 19.00 เป็นหลัก สถานีวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังมากที่สุด คือ FM 93.5 (Radio Vote Satellite) รองลงมา คือ FM 88.0 (Radio No Problem) และ FM 91.5 (Hot Wave) ซึ่งทั้ง 3 สถานีนั้นมีบริษัท เอไอเอ็ม มีเดีย เป็นเจ้าของโดยทำการออกอากาศโดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มวัยรุ่นเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่าเวลาที่ฟังวิทยุนี้ กลุ่มนี้มักจะฟังโดยเปลี่ยนไปฟังตามช่วงเวลาที่ชอบของแต่ละคลื่นมากที่สุด และส่วนใหญ่ก็ฟังวิทยุในห้องนอน โดยใช้วิทยุสเตอริโอเป็นส่วนใหญ่ เพราะให้เสียงที่ดังและไพเราะ และมีบางส่วนที่ชอบใช้วิทยุแบบพกพา เพราะสามารถพกได้สะดวก

3. หนังสือพิมพ์

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42.5 อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน โดยที่ผู้ชายจะอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยกว่าผู้หญิง โดยส่วนใหญ่จะอ่านในช่วงเย็น (16.01 – 19.00) ของวันธรรมดา และอ่านตอนเช้า (6.00 – 12.00) ในวันหยุด โดยที่ใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 15 – 30 นาทีในการอ่าน

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีกลุ่มตัวอย่างอ่านมากที่สุด รองลงมา คือ เดลินิวส์ และสตาร์ ซ็อคเกอร์ เนื่องจากไทยรัฐมีเนื้อหาที่หลากหลาย มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่กว้างส เนื้อหาด้านบันเทิง เป็นเนื้อหาหลักที่ชอบอ่าน โดยที่ส่วนใหญ่จะอ่านหัวข้อข่าวแล้วอ่านเนื้อหาเลย และมักจะอ่านหนังสือพิมพ์ที่บ้าน โดยที่มีผู้ปกครองเป็นผู้จ่ายเงินค่าหนังสือพิมพ์

4. นิตยสาร

นิตยสารเป็นสื่อที่มีการเปิดรับอาทิตย์ละครั้งเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ผู้ชายอ่านบ่อยกว่าผู้หญิง เนื่องจากนิตยสารกีฬาที่ผู้ชายติดตามนั้นเป็นรายสัปดาห์ และส่วนมากจะอ่านในช่วงเย็นทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด โดยใช้เวลาในการอ่านประมาณ 30 นาที – 1 ชม. ยังพบอีกว่าผู้หญิงใช้เวลาในการอ่านนิตยสารนานกว่าผู้ชาย

นิตยสารที่กลุ่มตัวอย่างชอบอ่าน คือ แพรว เดอะ บอย ป๊อปป และ สตาร์ ซ็อคเกอร์ ซึ่งแพรวนั้นเป็นนิตยสารผู้หญิงที่มีเนื้อหาหลากหลาย กลุ่มเป้าหมายหลักคือกลุ่มนักศึกษาจนถึงวัยทำงาน ซึ่งเด็กวัยรุ่นที่อ่านแพรวนั้นได้อ่านจากคนในครอบครัวซื้อมาให้ที่บ้าน ส่วนเดอะบอย กับ

ปีอนั้นเป็นนิตยสารของวัยรุ่นโดยเฉพาะ ส่วนเนื้อหาที่ชอบ คือ บทสัมภาษณ์ เรื่องจากต่างประเทศ และ ดุควง โดยที่เลือกอ่านคอลัมน์โปรดก่อน และอ่านที่บ้านเป็นส่วนใหญ่

5. โรงภาพยนตร์

การดูภาพยนตร์นั้น พบว่า ส่วนใหญ่นานกว่า 1 เดือนถึงไปดูครั้งหนึ่ง โดยที่ผู้ชายจะดูภาพยนตร์บ่อยกว่าผู้หญิง และในวันธรรมดา มักจะไปดูในช่วง 16.01 – 19.00 เป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นเวลาที่เลิกเรียนแล้ว ส่วนในวันหยุด มักจะไปดูในช่วงกลางวัน (12.01 - 16.00)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะไปชมภาพยนตร์กับเพื่อน โดยเลือกโรงภาพยนตร์ที่อยู่ใกล้บ้านเป็นหลัก และชอบดูภาพยนตร์ประเภท แอ็คชั่น ตามมาด้วย ดลก และผีกับสยองขวัญ ส่วนสื่อที่มีผลต่อการเลือกชมภาพยนตร์ คือ หนังสือพิมพ์ และ โทรทัศน์

6. สื่อกลางแจ้ง

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นสื่อกลางแจ้งในช่วง 12.01 – 16.00 ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด โดยที่มักจะนั่งอ่านเวลารถติด

7. การ์ตูน

เด็กวัยรุ่นชอบอ่านการ์ตูนทุก 2 – 3 วัน โดยเฉพาะผู้ชายอ่านการ์ตูนบ่อยกว่าผู้หญิง โดยที่จะอ่านในช่วง 16.01 – 19.00 มากที่สุด และใช้เวลาอ่านครั้งละประมาณ 30 นาที – 1 ชม. การ์ตูนที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ ขาหว่าเราะ ตามมาด้วย โคนัน ยอดนักสืบและชินจัง

8. วีดิทัศน์

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากจะดูวีดิทัศน์สัปดาห์ละครั้ง โดยที่ผู้ชายจะดูวีดิทัศน์บ่อยกว่าผู้หญิง ซึ่งช่วงเวลาที่ดูวีดิทัศน์เป็นประจำ คือ 19.01 - 22.30 โดยใช้ดูหนังฝรั่งที่ออกจากโรงไปแล้วมากที่สุด รองลงมา คือ หนังฝรั่งที่ไม่ได้เข้ามาฉายในโรง และ รายการโชว์ตลก โดยที่ส่วนใหญ่จะเช่ามาจากบ้าน

9. เทปเพลง / CD

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังเทปเพลงทุกวัน ซึ่งช่วงเวลาที่ฟังในวันธรรมดา คือ ช่วง 16.01 - 19.00 ส่วนในวันหยุด จะฟังในช่วง 19.01 - 22.30 โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนมากน่าจะฟังจะซื้อเทปเพลง/CD สักที และส่วนใหญ่ใช้เงินของตนเองซื้อ จากการศึกษ พบว่า ผู้หญิงซื้อเทปเพลง /CD บ่อยกว่าผู้ชาย

ศิลปินชายที่เป็นที่นิยม คือ เบิร์ด ส่วนศิลปินหญิง ได้แก่ นิโคล และศิลปินกลุ่มหรือวง ได้แก่ โลโซ ซึ่งเป็นศิลปินในเครือแกรมมี่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบอีกว่า กลุ่มตัวอย่างได้ใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุในการเปิดรับศิลปินที่ตนชื่นชอบอีกทางหนึ่ง

10. คอมพิวเตอร์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และเกินครึ่งหนึ่งเคยใช้อินเตอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์นั้น พบว่า จะใช้มากในช่วงเวลา 16.01 –19.00 โดยใช้ครั้งละประมาณ 1-2 ชม. โดยที่ผู้ชายใช้คอมพิวเตอร์นานกว่าผู้หญิง เนื่องจากผู้ชายชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ส่วนวัตถุประสงค์ในการใช้ พบว่า ใช้เล่นเกมเป็นหลัก รองลงมา คือ ทำรายงาน และ เปิดดู Web Site

11. สื่อเพื่อการศึกษา

การเปิดรับสื่อเพื่อศึกษานั้นส่วนใหญ่ดูช่อง 11 และ เคเบิลทีวี โดยดูเดือนละครั้ง และมี 15.8% ที่ไม่เคยเปิดรับสื่อเพื่อการศึกษาเลย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักสื่อเพื่อการศึกษาจากการประชาสัมพันธ์ ส่วนการหาข้อมูลเพื่อทำรายงานนั้น หากจากสื่อหนังสือพิมพ์ มากที่สุด รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ต และ หนังสือเรียน โดยที่หาข้อมูลจากบ้านและห้องสมุดโรงเรียน

จากการศึกษาสามารถที่จะอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความถนัดในการเปิดรับสื่อ พบว่า โทรทัศน์ เป็นสื่อหลักที่มีกลุ่มวัยรุ่นดูทุกวัน เนื่องจากการดูโทรทัศน์กลายเป็นกิจวัตรอย่างหนึ่งของคนในยุคปัจจุบัน เพราะมีความหลากหลายของเนื้อหาให้เลือก ไม่ต้องเสียเงินในการชม และใช้เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันกับครอบครัวได้ ส่วนการฟังวิทยุซึ่งเปิดรับเป็นอันดับรองลงมา เพราะเป็นอีกสื่อหนึ่งที่สามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี เพราะวิทยุเป็นสื่อกลางระหว่างวัยรุ่นกับนักร้อง นักดนตรี

และนักจัดรายการ ทำให้เขาารู้สึกว่าตนเองมีโลกของเขา และมีกลุ่มสังคมของเขา และเป็นสื่อที่ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับโทรทัศน์ จึงเปิดรับง่าย ส่วนสื่อที่มีการเปิดรับต่ำ คือ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นสื่อที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี ต้องใช้ความรู้ และทักษะในการใช้ อีกทั้งต้องมีค่าใช้จ่ายในการใช้ เช่น ค่าเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันยังมีราคาที่สูง ทำให้สื่อดังกล่าวยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก แต่ก็มีปริมาณผู้ใช้เพิ่มขึ้นจากเดิม

2. ช่วงเวลาที่เปิดรับสื่อ พบว่า ในวันธรรมดา กลุ่มวัยรุ่นจะมีการเปิดรับสื่อมาก ตั้งแต่ช่วงเย็น ถึง 16.01 เป็นต้นไป จนกระทั่ง 22.30 เพราะ เป็นช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาว่างจากการทำกิจกรรมในการเรียน โดยส่วนมากตอนเย็นๆเมื่อกลับมาถึงบ้าน กลุ่มตัวอย่างก็จะฟังวิทยุหรือเทปเพลง/CD ในขณะที่ทำการบ้าน หรือ อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านการ์ตูน อ่านนิตยสาร เพื่อติดตามข่าวสารต่างๆ เมื่อถึงช่วงหัวค่ำก็ จะดูโทรทัศน์ จนละครจบ และไปฟังวิทยุอีกครั้งในช่วงก่อนนอน ถ้าดูถึงสื่อออกบ้านที่เปิดรับ จะพบว่า กลุ่มวัยรุ่นจะดูภาพยนตร์ช่วงเวลา ตั้งแต่ 16.01 จนถึง 19.00 ซึ่งเป็นเวลาเลิกเรียนแล้ว ส่วนในวันหยุดนั้นช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อจะกระจายกันไปทั้งวัน โดยในตอนเช้าส่วนใหญ่จะมีการอ่านหนังสือพิมพ์ เพราะมีเวลามากพอ ไม่ต้องรีบเร่งเหมือนวันที่ออกไปเรียนหนังสือ ส่วนการดูโทรทัศน์ก็ยังคงดูมากช่วงหัวค่ำแต่มีสัดส่วนที่ลดลงกว่าวันธรรมดา มีช่วงเวลาที่กระจายไปในช่วงเช้าและช่วงบ่าย เช่นเดียวกับ การฟังวิทยุ การอ่านการ์ตูนและนิตยสาร แต่การฟังวิทยุในช่วงก่อนนอนจะน้อยกว่าวันธรรมดา ส่วนสื่อออกบ้าน คือ โรงภาพยนตร์และสื่อกลางแจ้ง จะมีการเปิดรับสูงในช่วงกลางวันถึงตอนเย็น (12.01 – 16.00) และมีบางกลุ่มที่ออกไปดูภาพยนตร์ในช่วงหัวค่ำ (19.01 – 22.30) การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธนิดา พันธุมเสน (2536) กล่าวว่า นักเรียนจะมีการเปิดรับสื่อมวลชนมากที่สุดในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เนื่องจากไม่ต้องไปโรงเรียน และมีการเปิดรับสื่อตลอดวัน โดยสื่อหลัก คือ โทรทัศน์ แต่ไม่ได้เปิดรับเพียงสื่อเดียวแต่จะเปิดรับสื่ออื่นไปด้วย เช่น อ่านการ์ตูน อ่านนิตยสาร และจะเปลี่ยนไปเปิดรับสื่ออย่างอื่นเมื่อโทรทัศน์ไม่มีอะไรน่าสนใจ เช่น สื่อวิทยุ ฟังไปจนกระทั่งเวลาประมาณ 19.30 จะกลับไปชมโทรทัศน์จนจบรายการละครหลังข่าว ก็จะกลับมาฟังวิทยุอีกครั้งก่อนนอน ส่วนการเปิดรับในวันจันทร์ถึงศุกร์จะมีการเปิดรับที่น้อยกว่าวันหยุดเพราะต้องไปโรงเรียน และมีการพกสื่อติดตัวไปด้วย เช่น การ์ตูน นิตยสาร นิยาย ซึ่งนักเรียนจะใช้เวลาว่างก่อนเข้าเรียน เวลาพัก หรือหลังเลิกเรียนเปิดรับสื่อเหล่านี้และเมื่อกลับมาถึงบ้านก็จะเปิดรับสื่อดังเช่นวันเสาร์-อาทิตย์ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้สื่อหลายๆสื่อในช่วงเวลาเดียวกัน เป็นเรื่องปกติสำหรับคนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากปริมาณของสื่อที่มีเพิ่มขึ้นจากเดิมทำให้คนต้องแบ่งเวลาที่มีอยู่เท่าเดิมเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งสื่อใหม่ๆ เช่น คอมพิวเตอร์สามารถที่จะเปิดรับสื่อหลายๆสื่อ เช่น ฟังเพลง พร้อมกับเล่นอินเทอร์เน็ตหรือทำรายงานในเวลาเดียวกันได้

3. ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ พบว่า สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่กลุ่มวัยรุ่นใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเปิดรับ คิดเป็นสัปดาห์ละประมาณ 14 – 28 ชั่วโมง และเมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระยะเวลาในการดูโทรทัศน์ พบว่า ผู้หญิงจะดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย เนื่องจากรายการตรงกับช่วงเวลาที่ดูก็คือ ละครไทย ซึ่งเป็นรายการที่เพศหญิงให้ความสนใจในการดูมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสลทิพย์ จารุภูมิ (2535) ศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์จากผู้หญิง พบว่า พฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ของผู้หญิงมีความตั้งใจสูงมากในการชม โดยผู้หญิงส่วนใหญ่จะพยายามชมละครโทรทัศน์ให้ครบทุกตอนและรีบทำกิจกรรมต่างๆ ให้เสร็จก่อนละครจะแพร่ภาพ ตรงกันข้ามกับผู้ชายที่มีความตั้งใจก่อนการชมน้อยหรือไม่มีเลย ส่วนการศึกษาของอุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ (2540) ในเรื่องแบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย ก็สรุปผลออกมาสอดคล้องกัน คือ ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจในการชมละครโทรทัศน์หรือมีความตั้งใจที่น้อย เช่น ถ้ามืดเจอทีวีหรือดูตามผู้อื่นเปิด หรือจำไม่ได้ว่าละครแต่ละเรื่องมีวันใดบ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ชายส่วนใหญ่เป็นผู้ชมที่ไม่มีความกระตือรือร้น (passive audience) ต่อการชมละครโทรทัศน์

นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้วนั้น นิตยสารก็เป็นอีกสื่อหนึ่งที่มีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยในการเปิดรับ พบว่า ผู้หญิงใช้เวลาในการอ่านนิตยสารนานกว่าผู้ชาย เนื่องจากประเภทนิตยสารที่กลุ่มวัยรุ่นหญิงเปิดรับนั้น เป็นประเภทนิตยสารผู้หญิงเป็นหลัก ซึ่งมีเนื้อหาที่หลากหลายทำให้ใช้เวลาในการอ่านนาน ในขณะที่กลุ่มวัยรุ่นชายจะอ่านนิตยสารประเภทกีฬาและรถยนต์ ซึ่งมีเนื้อหาเฉพาะเรื่อง จึงใช้ระยะเวลาในการอ่านที่สั้นกว่า

4. ประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับ พบว่า กลุ่มเด็กวัยรุ่นจะมีการเปิดรับเนื้อหาที่คล้ายคลึงกันจากสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน คือ ในการดูโทรทัศน์ กลุ่มวัยรุ่นก็ชอบที่จะดูรายการประเภทละครไทย ภาพยนตร์ฝรั่ง ส่วนการอ่านหนังสือพิมพ์ ก็ชอบอ่านข่าวบันเทิง หรือนิตยสารที่ชอบอ่านก็เป็นนิตยสารที่ให้ความบันเทิง เช่น แพรว เดอะ บอย และชอบอ่านในส่วนของการ์ตูน สัมภาษณ์ดารานัก หรือในการเลือกชมชมภาพยนตร์ก็จะเน้นในการชมภาพยนตร์แอ็คชั่น ภาพยนตร์ตลก ซึ่งเนื้อหาโดยรวมดังกล่าวเมื่อจัดประเภทแล้วนั้น ก็จะพบว่า เป็นเนื้อหาบันเทิงเป็นหลัก รองลงมานั้นก็จะป็นเนื้อหาประเภทข่าว ไม่ว่าจะเป็นการดูรายการข่าว หรือการติดตามอ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ การที่กลุ่มวัยรุ่นนิยมเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงเป็นหลักนั้น ก็เพื่อช่วยลดความเครียดที่เกิดจากการเรียนเป็นหลัก

Stephenson ,1967 (อ้างใน อัจฉรา ยุคदानนธ์, 2541) กล่าวว่า การใช้สื่อเพื่อความบันเทิง หากจะมองกันอย่างผิวเผินจะดูเหมือนเป็นการใช้เวลาอย่างไม่มีสาระประโยชน์ แต่ถ้า

พิจารณาให้ลึกลงไปแล้ว การใช้สื่อเพื่อความบันเทิงมิใช่สิ่งที่ไม่ประโยชน์กลับเป็นการได้คุณค่าหรือตอบสนองความพึงพอใจทางจิตวิทยา ในการดำรงชีวิตของคนนั้นแบ่งได้เป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นอิสระ คือ ส่วนที่เป็นชีวิตในการทำงานซึ่งสร้างความตึงเครียดให้กับชีวิต ประกอบกับความกดดันทางสภาพแวดล้อมและสังคม ทำให้คนจำเป็นต้องมีชีวิตในอีกส่วน คือ ส่วนที่ไม่เป็นสาระ ได้แก่ ส่วนของการเล่น ความสนุกสนาน ความบันเทิง เพื่อเป็นการลดความตึงเครียดและเป็นการสร้างสมดุลให้กับชีวิตและดำรงอยู่ได้ในสภาพสังคมในปัจจุบัน

ส่วนเนื้อหาประเภทความรู้ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นมีการเปิดรับสื่อเพื่อการศึกษาในปริมาณที่ต่ำ และไม่ค่อยเปิดรับรายการเพื่อความรู้เท่าใดนัก

5. ปริบทในการเปิดรับสื่อ ประกอบด้วย ลักษณะการเปิดรับสื่อ บุคคลที่ใช้สื่อร่วมด้วย และสถานที่ที่เปิดรับ สามารถอธิบายได้ดังนี้

5.1 ลักษณะการเปิดรับสื่อ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อแบบมีจุดมุ่งหมาย เช่น ในการอ่านหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ก็จะอ่านโดยอ่านหัวข้อข่าว แล้วอ่านเนื้อหาเลย การฟังวิทยุ ก็จะเปลี่ยนไปฟังตามช่วงเวลาที่ชอบของแต่ละคลื่น หรือการอ่านนิตยสารก็อ่านคอลัมน์ที่ชอบก่อน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อนั้นกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการและมีข้อมูลในการแสวงหาข่าวสารที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ส่วนความตั้งใจในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์นั้น พบว่า กลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีความตั้งใจในการดูโทรทัศน์ มาก เพราะไม่ได้ทำกิจกรรมใดเลยขณะที่ดูโทรทัศน์ นอกจากนี้ถ้าดูในด้านของการแสวงหาข่าวสารในการใช้สื่ออื่นๆ เช่น ในการดูภาพยนตร์นั้น จะหาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์เป็นหลัก หรือการติดตามผลงานของศิลปินที่ตนเองชื่นชอบนั้น ก็จะดูจากโทรทัศน์

5.2 บุคคลที่ใช้สื่อร่วมด้วย พบว่า การเปิดรับสื่อบางสื่อก็กลายเป็นสื่อที่ใช้สร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้ เช่น สื่อโรงภาพยนตร์ เด็กวัยรุ่นส่วนมากจะดูภาพยนตร์กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ หรือบางคนก็ไปดูกับเพื่อนต่างเพศ หรือการใช้สื่อโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นส่วนมากจะดูโทรทัศน์ร่วมกับบุคคลภายในครอบครัว ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวทำให้สมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสพบหน้า พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

5.3 สถานที่ที่เปิดรับสื่อ พบว่า ส่วนมากจะเปิดรับสื่อที่บ้านทั้งหนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร โดยที่สื่อหนังสือพิมพ์นั้นผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่จ่ายเงินค่าหนังสือพิมพ์ให้ ส่วนสื่ออื่นๆ เช่น นิตยสาร การ์ตูน เทปเพลง เด็กวัยรุ่นเป็นผู้จ่ายเงินเอง ส่วนการฟังวิทยุ นั้น ส่วนมากจะ

ฟังบนห้องนอน และใช้วิทยุสเตอริโอในการฟัง เพราะให้เสียงที่ดัง เพราะดี ซึ่งเด็กวัยรุ่นส่วนมากมักจะชอบฟังเพลงดังๆ จึงมีสื่อประเภทนี้อยู่ในห้องนอน

ในด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กลุ่มวัยรุ่นใช้สื่อมวลชนตอบสนองความต้องการต่างๆ ดังนี้

1. ความต้องการข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การใช้ประโยชน์เพื่อติดตามข่าวสาร เพื่อทบทวนความรู้ เพื่อทราบสถานการณ์ความเป็นไปในสังคม เพื่อทันต่อเหตุการณ์ เพื่อรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มวัยรุ่นมีการใช้สื่อโทรทัศน์ประเภทรายการข่าว เพื่อทราบสถานการณ์ความเป็นไปในสังคมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังอ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อติดตามข่าวสาร และอ่านนิตยสาร เพื่อรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วย ส่วนสื่อเพื่อศึกษานั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากใช้เพื่อทบทวนความรู้เป็นหลัก

2. ความต้องการการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ การใช้ประโยชน์เพื่อได้อยู่กับเพื่อนๆ เพื่อเอาไปพูดคุยกับเพื่อนๆ การศึกษา พบว่า กลุ่มวัยรุ่นเปิดรับสื่อภาพยนตร์เพื่อได้อยู่กับเพื่อนๆ และเอาไปสนทนากับเพื่อนๆ เนื่องจากงสื่อภาพยนตร์เป็นสื่อรวมกลุ่ม สามารถใช้เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันของเด็กวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

3. ความต้องการความบันเทิง ได้แก่ การใช้ประโยชน์เพื่อความสนุกสนาน บันเทิง เพื่อผ่อนคลายความเครียด และเพื่อเป็นเพื่อน คลายเหงา จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ประเภทรายการละครไทย และ ภาพยนตร์ฝรั่ง การฟังวิทยุเพื่อความบันเทิง เป็นหลัก นอกจากนี้ การอ่านการ์ตูน การดูวีดิทัศน์ การฟังเทปเพลง / CD และการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อผ่อนคลายความเครียด

4. ความต้องการในการใช้เวลาว่าง ได้แก่ การใช้ประโยชน์เพื่อฆ่าเวลา จากการศึกษา พบว่า การเปิดรับสื่อกลางแจ้งใช้เพื่อฆ่าเวลาเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากในเวลาว่างที่รลิดก็ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมไปพลินๆ

5. ความต้องการในการสร้างเอกลักษณ์ให้กับตนเอง ได้แก่ การใช้ประโยชน์เพื่อความทันสมัย และเพื่อดูแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนใช้อ่านนิตยสารเพื่อดูแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และใช้คอมพิวเตอร์เพื่อความทันสมัย

จากการศึกษาข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน พบว่า วัยรุ่นมีการเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการความบันเทิงเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ การ์ตูนวีดิทัศน์เทปเพลง/CD และคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการในลักษณะ Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชน เพื่อจะได้รับความพึงพอใจ หรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องของความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ การเปิดรับสื่อเพื่อความบันเทิงนั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ McQuail และคณะ (1972) ซึ่งสร้างชุดตัวแปรความพึงพอใจ ซึ่งชุดตัวแปรหนึ่งที่สำคัญคือ ความเพลิดเพลิน ซึ่งออกมาในรูปแบบการใช้สื่อเพื่อหลบหนีปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงงานประจำ เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ความตึงเครียด ซึ่งสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ นั้นก็เป็นแหล่งของความบันเทิงที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

ส่วนความต้องการที่รองลงมา คือ ความต้องการข้อมูลข่าวสารนั้น หรือ *Cognitive Need* คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชน เพื่อจะได้รับความรู้ ความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งต่างๆ ซึ่งกลุ่มวัยรุ่นต้องการทราบข่าวสารความเป็นไปต่างๆ ก็เพื่อไม่ให้ตนตกข่าว ล้าหลัง ไม่ทันสมัย ตามเพื่อนๆ ไม่ทัน ซึ่งเด็กวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรับรู้ และต้องการการยอมรับจากกลุ่ม ซึ่งการใช้ข้อมูลจะแตกต่างจากคนในวัยทำงานที่ใช้ข้อมูลเพื่อการทำงานเป็นหลัก

จากผลการศึกษานั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ วิจักขณะ (2534) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับ และ การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยโทรทัศน์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพื่อติดตามรายการที่ตนชื่นชอบ และอ่านหนังสือพิมพ์ เพราะต้องการทราบข่าวสารและเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันบางส่วน นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตนักศึกษาได้นำเนื้อหาจากสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุ และโทรทัศน์ มาเป็นหัวข้อในการสนทนากับเพื่อนอยู่เสมอ และสื่อมวลชนเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็น พฤติกรรมและค่านิยมในระดับพอสมควร

นอกจากนี้งานวิจัยของ วัชรียา อานามวัฒน์ (2533) ซึ่งศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ เพื่อการใช้ประโยชน์และการตอบสนองความต้องการ โดยศึกษาเฉพาะรายการธรรมะพระพยอม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างชมรายการธรรมะพระพยอม เพื่อประโยชน์และตอบสนองความต้องการ ดังต่อไปนี้ เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ เพื่อต้องการคำแนะนำ เพื่อนำเอาไปใช้ในการสนทนา เพื่อเสริมความคิดเห็น

และเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นว่า รายการธรรมะพระพยอมสามารถตอบสนองความต้องการในเรื่องของความบันเทิง และการผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งหน้าที่นี้มีความสำคัญมากต่อผู้รับสารที่เป็นที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยเด็ก เพราะในช่วงวัยทั้งสองนี้ การเปิดรับข่าวสารจะมุ่งประเด็นในเรื่องของความบันเทิงเป็นหลัก

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิต

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับกลุ่มของรูปแบบการดำเนินชีวิต พบว่า การเปิดรับสื่อทั้ง 11 สื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โรงภาพยนตร์ สื่อกลางแจ้ง การ์ตูน วิดีทัศน์ เทปเพลง / CD คอมพิวเตอร์ และสื่อเพื่อการศึกษา กับกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มเก็บตัว กลุ่มรักเรียน กลุ่มทันสมัย กลุ่มนักกีฬา และกลุ่มรักสนุก มีความสัมพันธ์ ดังนี้

กลุ่มเก็บตัว จะเป็นกลุ่มที่เลือกใช้สื่อเฉพาะบุคคลเป็นหลัก คือ ซอซอภาพยนตร์ อ่านการ์ตูน ทีวีทัศน์และฟังวิทยุ เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่ค่อยชอบเข้าสังคม ชอบอยู่เงียบๆ สื่อที่ใช้จึงเป็นสื่อที่ตนเองเป็นผู้กำหนดเวลาในการใช้ เช่น ทีวีทัศน์ และสื่อโรงภาพยนตร์ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องพบปะกับคนในครอบครัว หรือเป็นสื่อที่ตนเองใช้เพียงคนเดียวไม่ต้องแบ่งกับใคร เช่น การ์ตูน และใช้สื่อที่มีความเป็นส่วนตัวสูง เช่น สื่อวิทยุ เนื่องจากฟังบนห้องนอนไม่ต้องยุ่งกับคนอื่น นอกจากนี้ยังชอบอ่านหนังสือพิมพ์ในวันหยุด และจะเห็นสื่อกลางแจ้งในช่วงเวลาเดิมๆทั้งในวันธรรมดา และวันหยุด ซึ่งหมายความว่ากลุ่มเก็บตัวนี้จะเป็นคนที่ทำอะไรเป็นเวลา เลิกเรียนกลับบ้าน ไม่ได้ทำกิจกรรมใดๆนอกเหนือจากการเรียน และกิจกรรมที่เขาสนใจจะทำที่บ้านเป็นหลัก เช่น การปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ ทำงานฝีมือ

กลุ่มรักเรียน มักจะใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ทีวีทัศน์และนิตยสารเป็นหลัก ซึ่งลักษณะเด่นในการใช้สื่อของกลุ่มนี้คือ มีตารางเวลาที่แน่นอนในการทำกิจกรรมต่างๆ จากการศึกษาค้นคว้ากลุ่มนี้จะแบ่งเวลาในการเปิดรับสื่ออย่างชัดเจนระหว่างวันธรรมดา และวันหยุด คือ จะเปิดรับสื่อกลางแจ้งซึ่งเห็นในขณะเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน และใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทำรายงานหรือหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตในช่วงเวลาเดิมๆเป็นหลัก ส่วนในวันหยุดจะดูโทรทัศน์ ชมภาพยนตร์ และ เล่นคอมพิวเตอร์ โดยที่ใช้เวลานานในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากดูเฉพาะวันหยุดที่ตนเองมีเวลาว่างจากกิจกรรมในการเรียน

กลุ่มทันสมัย จะเป็นกลุ่มที่ชอบดูวิดีโอ ภาพยนตร์ และฟังเทปเพลง/CD เสมอๆ และยังชอบเล่นอินเทอร์เน็ตบ่อยๆ ซึ่งสื่อที่กลุ่มดังกล่าวใช้ประจำนั้นจะเห็นได้ว่าใช้ในสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อน เช่นการไปดูภาพยนตร์ก็ไปดูกับกลุ่มเพื่อน หรือ การเล่นอินเทอร์เน็ต ซึ่งใช้เพื่อติดต่อพูดคุย มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นๆ นอกจากนี้การใช้อินเทอร์เน็ตสามารถแสดงออกถึงความทันสมัยของตนเองได้อีกด้วย ส่วนการฟังเทปเพลง / CD นั้นทำให้ผู้อื่นเห็นได้ว่า เป็นคนทันสมัย รู้จักเพลงที่เป็นที่นิยมในขณะนั้น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มนี้จะใช้เวลาในการอ่านนิตยสาร เพราะจะอ่านแบบพินิจพิเคราะห์ ซึ่งเนื้อหาจากนิตยสารนั้น บางส่วนก็เป็นเรื่องที่มาจากต่างประเทศทำให้ได้รับทราบข้อมูลใหม่ๆ รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของอีกโลกหนึ่งได้ และนำมาปรับปรุงตนเองให้ทันกับโลกอยู่เสมอ และยังชอบฟังวิทยุและเทปเพลง / CD ในช่วงเวลาเหมือนเดิมทุกๆวัน เพราะติดตามฟังดีเจที่ตนเองชื่นชอบ

กลุ่มนักกีฬา จะเลือกใช้สื่อ อินเทอร์เน็ต วิทยุ และเทปเพลง/CD เป็นประจำ โดยจะใช้เวลาฟังวิทยุครั้งละนานๆ คงเนื่องมาจากความสนใจหลัก คือ กีฬา ในการฟังวิทยุก็เพื่อติดตามข่าวสารทางด้านกีฬา เช่น FM 99.0 เป็นคลื่นที่เกี่ยวกับกีฬา กลุ่มนี้จะไม่ได้เปิดรับสื่ออื่นๆ เนื่องจากใช้เวลาในการทำกิจกรรมด้านกีฬาเป็นหลัก และใช้เวลาอยู่นอกบ้านเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มรักสนุก มีความถนัดสูงในการใช้สื่อแทบทุกสื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร โรงภาพยนตร์ การ์ตูนวิดีโอ เทปเพลง/CD อินเทอร์เน็ต และคอมพิวเตอร์ แต่จะใช้เวลาเฉพาะบางสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เทปเพลง/CD และคอมพิวเตอร์ ซึ่งกลุ่มนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเปิดรับสื่อเป็นหลัก แต่ไม่ได้มีช่วงเวลาที่แน่นอน เนื่องจากกิจกรรมที่คนกลุ่มนี้สนใจทำนั้น เป็นกิจกรรมที่กำหนดเวลาที่แน่นอนไม่ได้ เช่น การเดินห้าง Shopping การเที่ยวกลางคืน ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่ได้มีเวลาที่แน่นอน ซึ่งการเปิดรับสื่ออื่น ก็ถือเป็นการตอบสนองความต้องการด้านความบันเทิงเป็นหลัก

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ คือ ตัวแปรเพศ ส่วนตัวแปรตาม คือ การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โรงภาพยนตร์ สื่อกลางแจ้ง การ์ตูน วิทยุทัศน์ เทปเพลง/CD คอมพิวเตอร์ และสื่อเพื่อการศึกษา

ผลการทดสอบ พบว่า

เพศมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ ประเภทรายการละครไทย นิตยสาร และสื่อกลางแจ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ ประเภทรายการข่าว และรายการภาพยนตร์ฝรั่ง วิทยุ หนังสือพิมพ์ โรงภาพยนตร์ การ์ตูน วิทยุทัศน์ เทปเพลง/CD คอมพิวเตอร์ และสื่อเพื่อการศึกษา

สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความแตกต่างทางเพศนั้น ทำให้การเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นแตกต่างกัน โดยเฉพาะรายการละครนั้น เพศชายส่วนใหญ่ดูละครเพื่อความบันเทิง แต่บางส่วนนั้นดูเพื่อเป็นเพื่อ คลายเหงา ในขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่ก็ดูเพื่อความบันเทิง แต่อีกส่วนหนึ่งนั้นดูเพื่อเอาไปพูดคุยกับเพื่อน ซึ่งการพูดคุยเรื่องละครที่ดูเป็นเรื่องปกติของเพศหญิง ในขณะที่เพศชายจะไม่กระทำ เพราะรู้สึกว่าจะไม่ใช่นิสัยของผู้ชาย Morley (1990) อ้างถึงในอุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ, 2540 กล่าวว่า รายการโทรทัศน์ที่ถูกนิยามโดยความเป็นชายนั้นจะเป็นรายการโทรทัศน์ที่เป็นจริง (fact) เช่น ข่าว สถานการณ์ปัจจุบัน สารคดี ฯลฯ และรายการโทรทัศน์ที่ถูกนิยามโดยความเป็นหญิงจะเป็นรายการที่เป็นเรื่องเพื่อฝัน

ส่วนนิตยสารก็จะ พบว่า เพศชายจะต้องการเปิดรับนิตยสารเพื่อรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อผ่อนคลายความเครียด และเพื่อฆ่าเวลา ในขณะที่เพศหญิงนั้นต้องการอ่านนิตยสารก็เพื่อผ่อนคลายความเครียดเป็นหลัก ตามมาด้วยเพื่อรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อดูแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเพศหญิงจะต้องการความบันเทิง ในขณะที่เพศชายต้องการข่าวสาร

ในด้านของสื่อกลางแจ้ง พบว่าทั้งเพศชายและหญิงเปิดรับสื่อกลางแจ้งเพื่อฆ่าเวลาเป็นหลัก ในขณะที่ความต้องการที่รองลงมาของเพศชายเพื่อทันต่อเหตุการณ์ โดยที่เพศหญิงใช้เพื่อทันต่อเหตุการณ์และเอาไปพูดคุยกับคนอื่น ซึ่งผู้หญิงจะชอบในการเข้าสังคม พูดคุยกับเพื่อนฝูง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนในครั้งต่อไป ควรขยายผลการศึกษาในการเจาะเฉพาะประเภทรายการที่กลุ่มวัยรุ่นสนใจ เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ในแง่ของการนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ
2. ควรทำการศึกษาโดยผสมผสานการศึกษาโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการอธิบายแบบแผนในการใช้ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ควรขยายองค์ความรู้ทางการศึกษาโดยทำการวิจัยในกลุ่มอื่นๆเพิ่ม เช่น กลุ่มคนทำงาน หรือ ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารายการ และเนื้อหาของสื่อต่างๆ ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม
4. ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อที่มีค่าใช้จ่าย ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรคำนึงถึงปัจจัยนี้ที่จะส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง